

Književnost.

Die Einfälle der Türken in Krain und Istrien von Franz Levec. To je naslov 58 stranih debele knjižice, ki je ravno izšla kot poseben odtisk letošnjega programa tukajšnje velike realke. V njej je opisanih štiriindvajset turških napadov na Kranjsko od l. 1408 do 1491 in najmanj na Istro, oziroma Primorsko od 1469 do 1482. Mnogo se je do sedaj že pisalo o turških bojih in proti turški sili ukrenenih obrambah, ali lahko rečemo, da tako korenito in tako mojsterski še nihče ni pisal o tem predmetu, kakor g. mestni šolski nadzornik prof. Levec. S posebno živimi barvami je naslikano pustošenje in ropanje lepe naše domovine po sovražnikih, ki so nam bili deloma najbližji po krvi in jeziku (kajti celo na sultanskem dvoru v Carigradu so govorili v XVI. stoletju hrvaški jezik). Natanko je opisano, kako so slovenske dežele (Kranjsko, Štajersko, Koroško in Gorisko) skupno delovale proti skupnemu sovražniku in tudi v tem pokazale, da čutijo narodno sorodnost in zgodovinsko jedinstvo. Zato pa bode vsakdo knjižico veseljem in užitkom prebiral. S. R.

Iz Velikih Poljan. (Še jedenkrat družba sv. Mohorja.) Naša književnost ni baš bogata spisov primernih nežni mladini. O tem nedostatku se je že mnogo pisalo in govorilo, kar pa ni imelo do sedaj še — žal — zaželenega uspeha. Le malo izide pri nas mladini primernih spisov, pa še teh ne najdemo vseh v naših otroških knjižnicah. Kako težko se spravi v proračun kak krajec za knjižnico, vendar vsakdo izmed nas. Zato sta nasvetovala, dva tovariša v 10. številki »Tovarišev«, naj bi družba sv. Mohorja, ki ima skoraj vse šole za ude, ponatisnila nekatere svojih knjig iz prejšnjih let ter izdala tudi nekatere druge spise za mladino. Tako bi nas preskrbeli družba sv. Mohorja s spisi za našo mladino, ki bi našli pot v skoraj vse otroške knjižnice in bi ne trohnili nerazprodani, kakršna je usoda mnogoterim našim mladinskim knjigam.

Gospod Ivan Tomšič je izdaval svoje dni »Knjižnico slovenski mladini«, ki je pa vspela samo do 3. zvezka; istotako je »Slovensko učiteljsko društvo« začelo izdavati »Knjižnico za mladino«, katera je pa ostala pri svojem prvem zvezku. Ponesrečila so se

dosedaj tudi vsa slična podjetja. Družba sv. Mohorja bi nam v tem oziru lahko pomagala, ako nam ustanovi »Knjižnico za slovensko mladino«. Kakor izda zasluzna družba vsako leto »Večernice«, namenjene v pouk in zabavo našemu narodu, tako naj izda vsako leto snopič »Knjižnice za mladino«. Družba naj ponatisne nekatere zanimive in mladini primerne knjige in spise, pridobi naj si pa tudi novih spisov, izvirnih ali prestavljenih. Prestavlja naj se največ iz slovanske književnosti, posebno češke, ki je jako bogata dobrih spisov te vrste. Spisi naj so zanimivi kolikor toliko tudi za ostale ude.

Še nekaj. Slovenci imamo list za mladino, s katerim se moremo ponašati pred svetom. Žal, da ni vrli »Vrtec« tako razširjen, kakor zasluži. Gospod urednik misli ponatisniti nekatere starejše letnike, ki so že posli. Družba sv. Mohorja bi si pridobila zaslug, če si pridobi pravico, ponatisniti vse dosedaj izišle razprodane tečaje »Vrtea«. Če izda družba »Vrtec«, ustregla ne bo le naši mladini, nego izvestno tudi vsem svojim udom. Ta list ima toliko zanimivih in poučnih spisov, da ga bo gotovo vsakdo rad in s pridom čital. Gotovo nimajo vsi listovi naročniki shranjenih vseh polnih letnikov, ker se posamezne številke tako rade pogube; ustrezno bo tedaj tudi tem. Mnogo sedanjih naročnikov pa prejšnjih letnikov niti nima, saj je »Vrtec« list za mladino in sedaj v 20. tečaju. Tudi otroške knjižnice nimajo po večini starejših letnikov. Sicer se pa bodo začeli ponatiskovati Slomšekovi spisi, ki jih je že izdal M. Lendovešek, te ima že tudi marsikdo izmed nas, pa jih bo dobil še jeden pot.

Naša iskrena prošnja do slavnega odbora družbe sv. Mohorja se tedaj glasi:

Vsako leto naj se izda po jeden snopič »Knjižnice za slovensko mladino«. V to svrhu naj se ponatisnejo primerni spisi, izdajajo naj se izvirni ali iz drugih, posebno slovanskih književnostij prestavljeni spisi; posebno se pa priporoča, da se ponatisnejo vsi razprodani tečaji »Vrtea«, ki se bo le tako razširil, kakor zasluži; našel bo pot v skoraj vsako hišo in šolo na Slovenskem. Če vstreže slavní odbor naši želji, pridobila si ne bo družba sv. Mohorja le novih zaslug za naš narod, nego izvestno tudi obilo novih udov. I. Z.—c.

Listek.

O sijajnem stanju učiteljc.

II.

Vidite gospod urednik, da časi tudi ženska glava katero zadene. Uganila sem namreč, da Vam moj dopis ne bode všeč. To so pričale Vaše opazke, in dovolite mi par besed o njih. Pravite, »Tovariš ni

nasproten učiteljcem«. Saj to jaz sama trdim s tem, ker ga berem! Opazko radi števila učnih ur Vam pa razveljavim učni črtež za razdeljene dvorazrednice z dné 10. listopada 1884. l. št. 20691, oziroma z dné 25. kimovca 1886. l. št. 2439. Ta črtež določuje v I. razredu 26, v II. razredu 27¹/₂ ur.¹⁾ Ako odštejemo

¹⁾ 28¹/₂!